

Praktikum ZO – Društvo DS Slovenija

---

# Tranzicija

Prof.dr.sc. Marta Ljubešić

Dr.sc. Sanja Šimleša

Ljubljana, 25.4.2015.

---

# Tranzicija - plan

---

- O čemu ćemo govoriti
    - 9.00 – 10.30 Tranzicija i komponente tranzicije
    - 10.45 – 12.15 Tranzicija u predškolski sustav – Iskustva HURID-a
    - 12.30 - 14.00 Vježba: mogućnosti unapređenja tranzicije u predškolski sustav
-

# Tranzicija je dio naših života

---

- ❑ Svi ljudi kontinuirano doživljavaju promjene tijekom života (polazak u školu, diploma, dobivanje ili gubitak posla, sklapanje braka ili rastava...
- ❑ Tranzicija je proces promjena koje nastaju pri pomaku iz jedne životne situacije u drugu
- ❑ Promjene su uvijek generatori stresa (pozitivnog ili traumatskog) jer traže adaptaciju na nove okolnosti

# Tranzicije kod djece s teškoćama

---

- Za djecu rođenu s teškoćama u razvoju (npr. s DS) ovakve se tranzicije događaju od početka njihovog života – od izlaska iz rodišta do svakog uključivanja u različite terapije i programe
  - Sve tranzicije traže prilagodbu i usklađivanje na razini djeteta i na razini djetetove okoline
-

# Vertikalna i horizontalna tranzicija

---

- Vertikalna tranzicija nastaje kada se dijete pomiče iz jednog programa u drugi zbog odrastanja (npr. prijelaz iz vrtića u osnovnu školu)
  - Kad se govori o tranziciji najčešće se misli na vertikalnu tranziciju
- Horizontalna tranzicija nastaje kada zbog složenosti razvojnih potreba dijete u istom vremenskom periodu mijenja usluge ili terapeute

# Rasprava: podijelite se u skupine po 6

---

- U skupini raspravite niža 2 pitanja i odaberite jedan, najzanimljiviji primjer za prezentaciju svima
    - Navedete neke primjere horizontalne i vertikalne tranzicije koje je dijete s DS kojem dajete podršku prošlo
    - Možete li navesti neke okolnosti koje su olakšale ili otežale tranziciju prema vama, kao novom terapeutu djeteta? Od koga ste sve dobivali informacije i upute?
-

# Za uspješnu tranziciju

---

....Potrebno je udružiti perspektive...

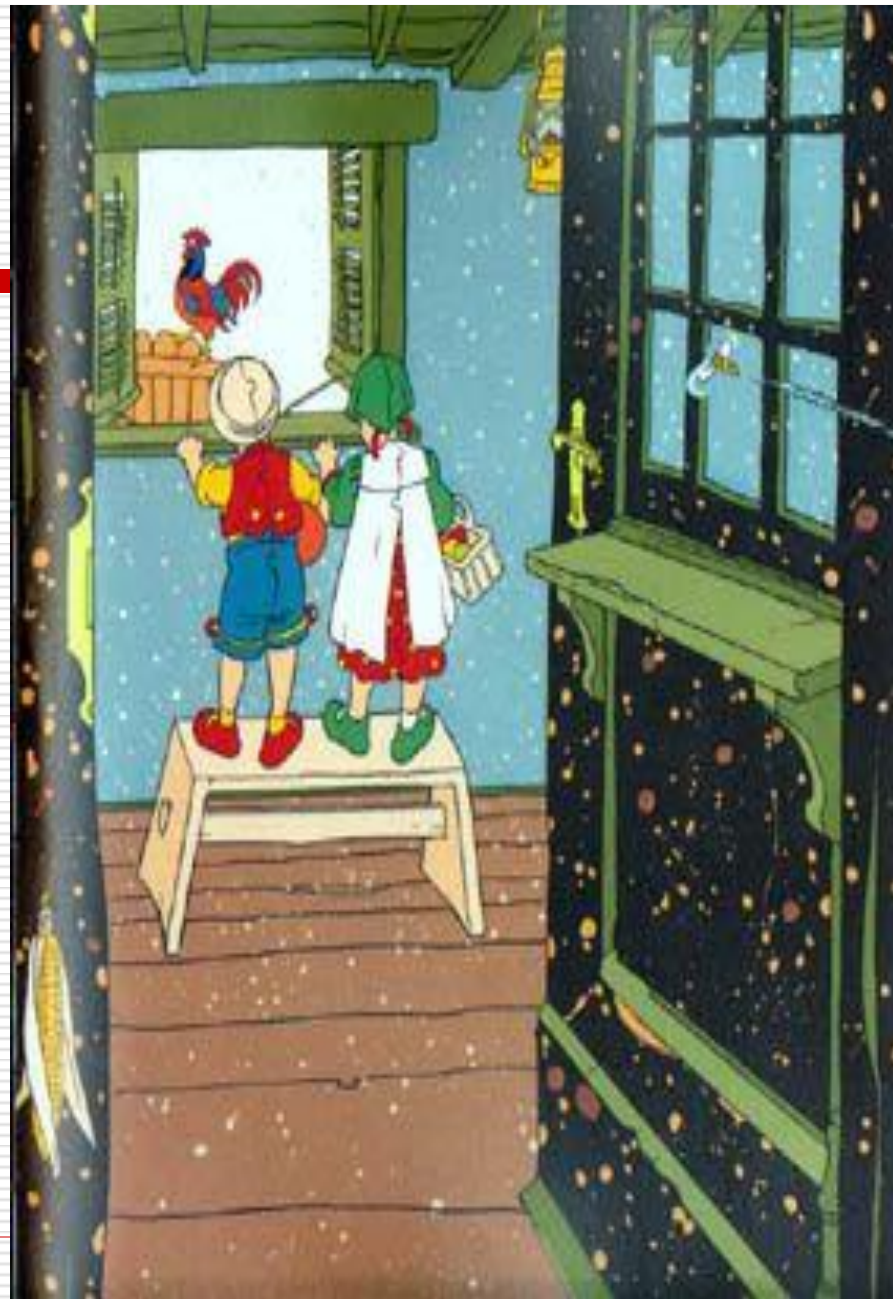
---













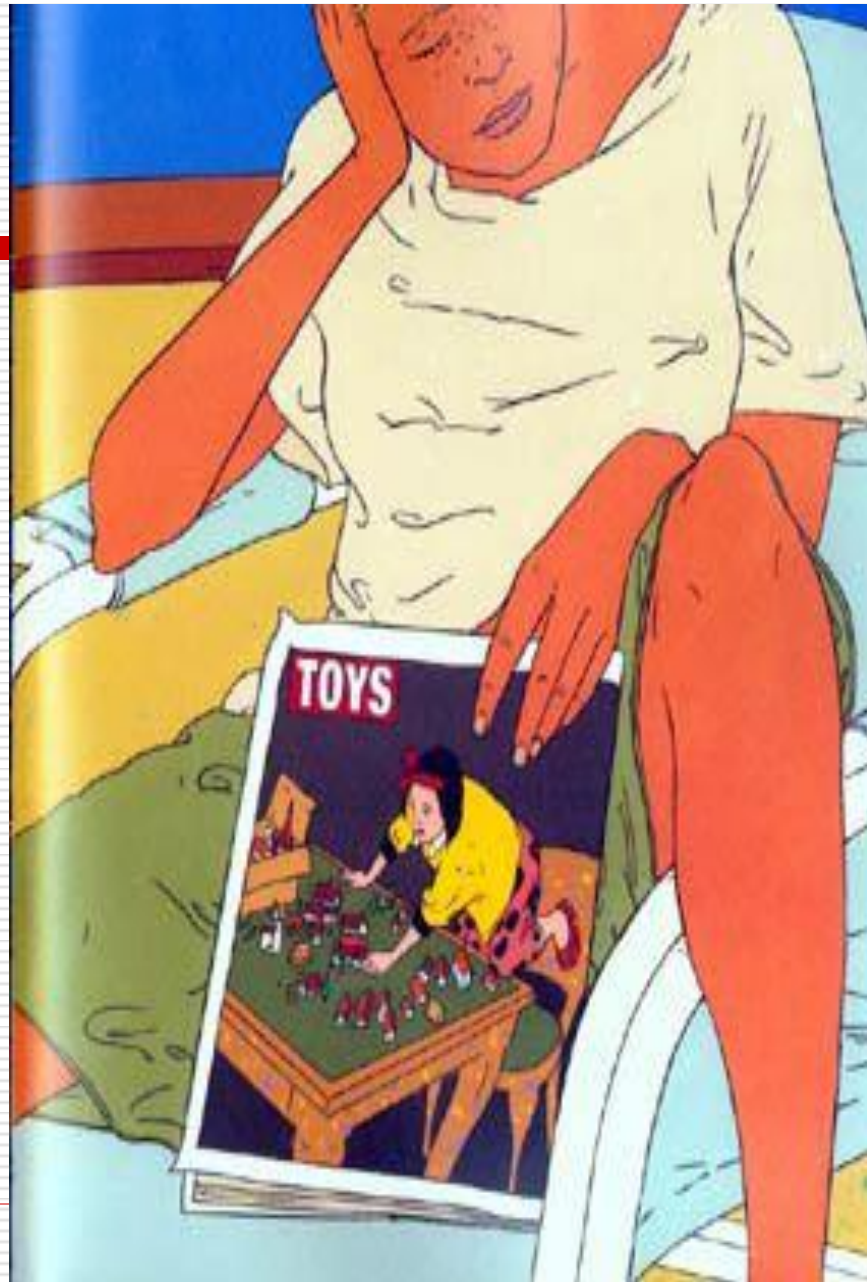


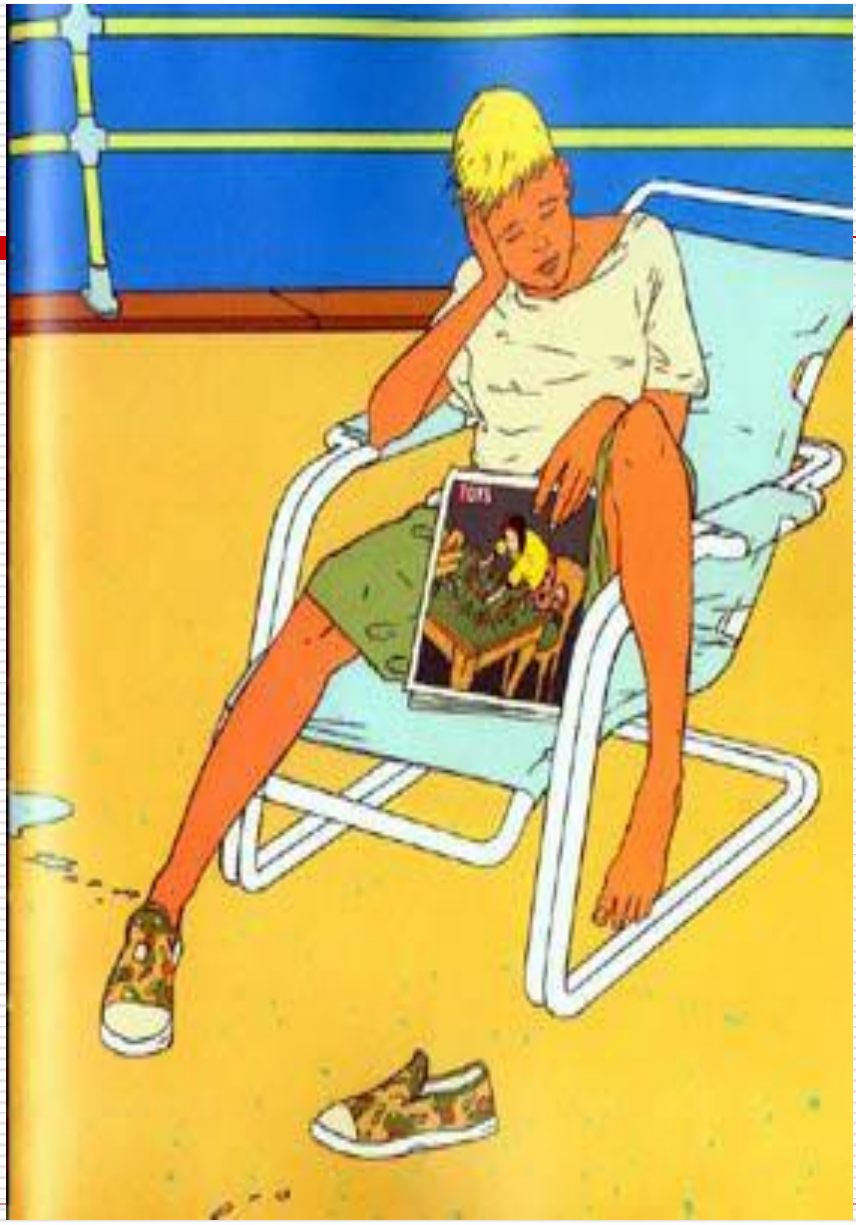


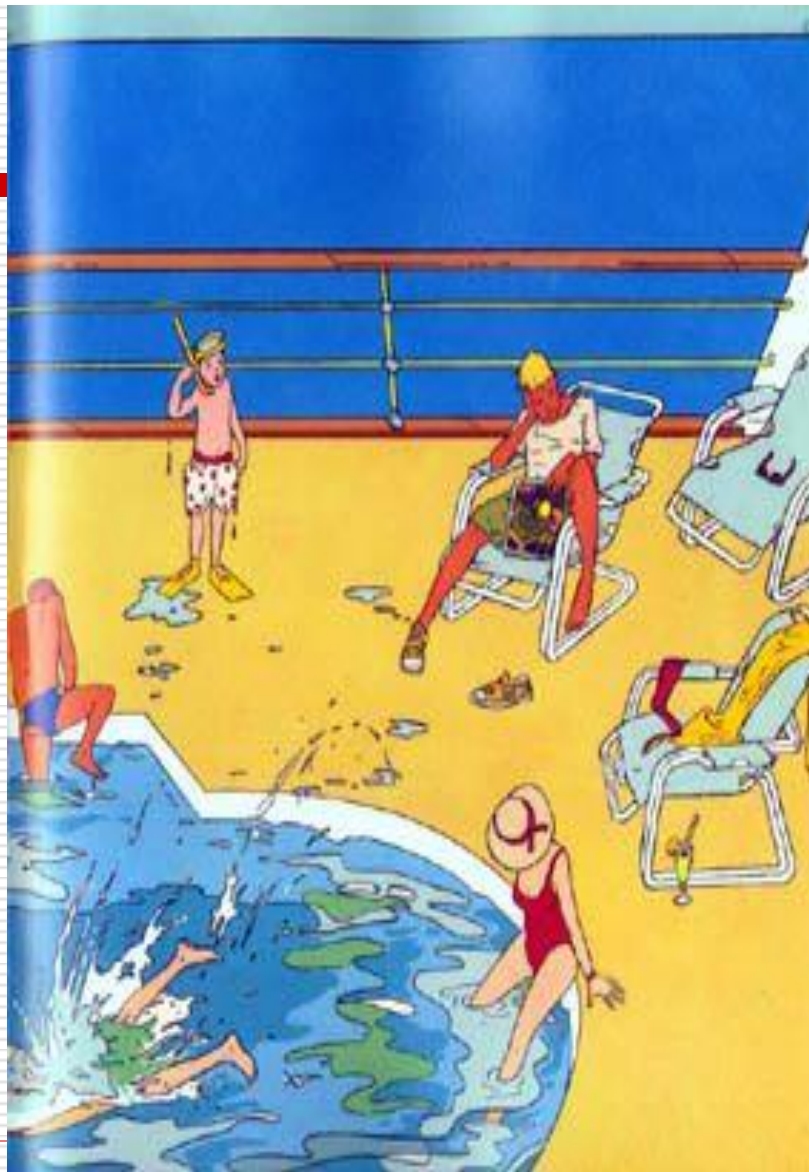


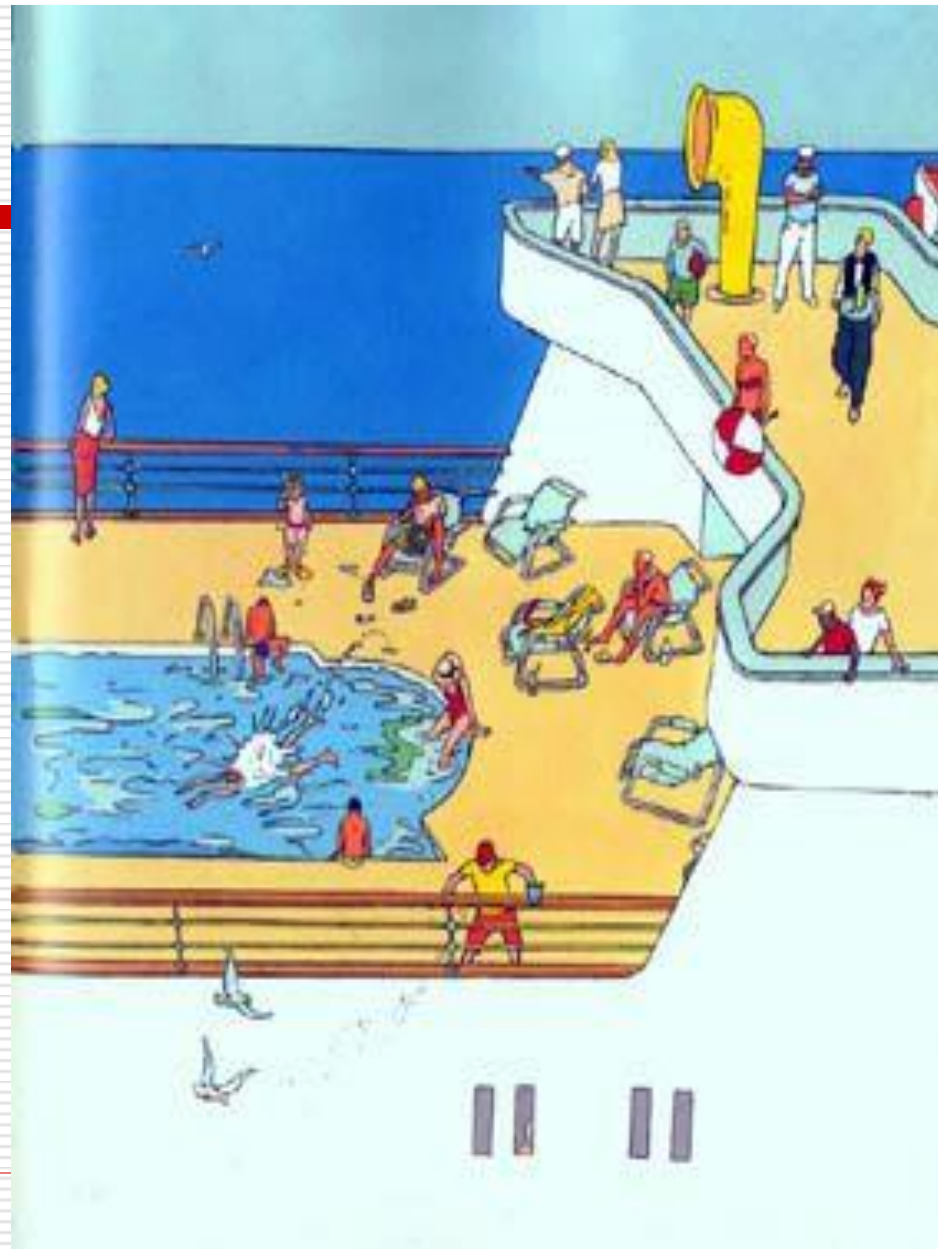


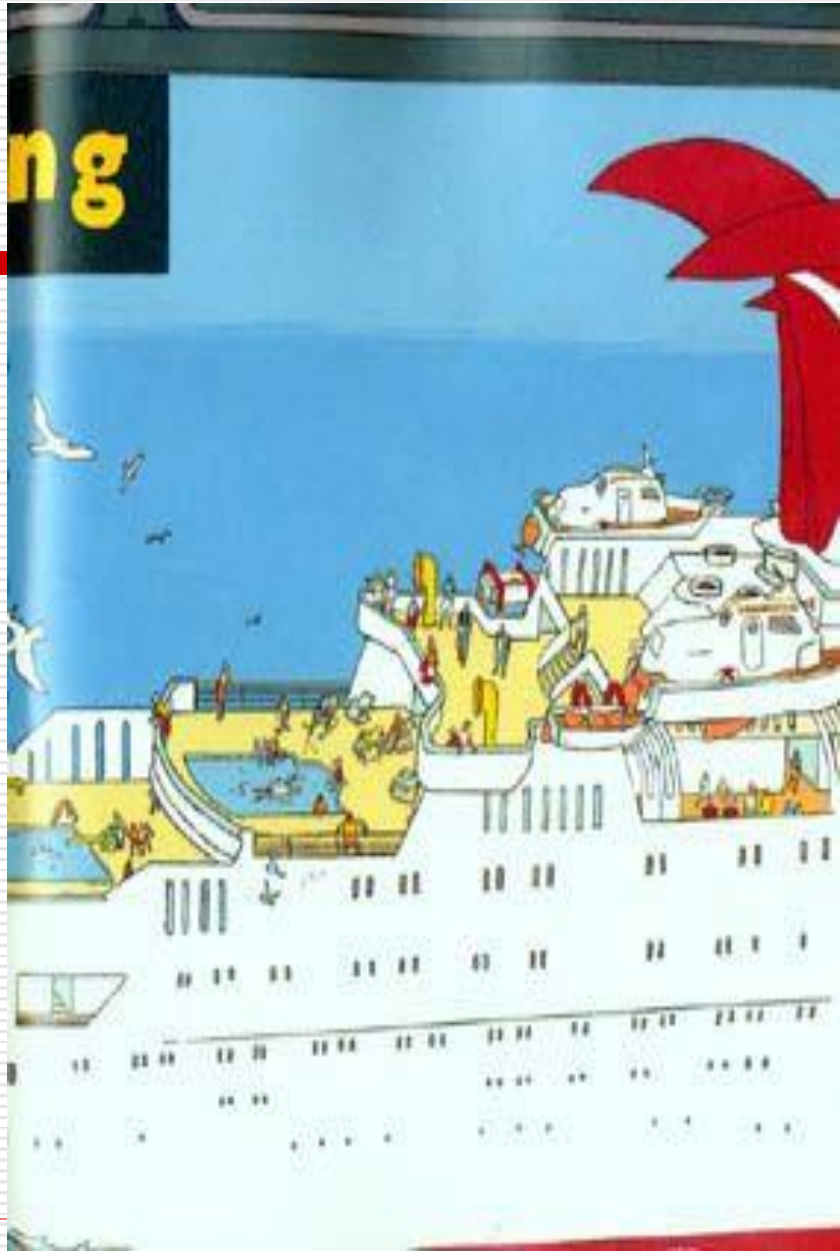


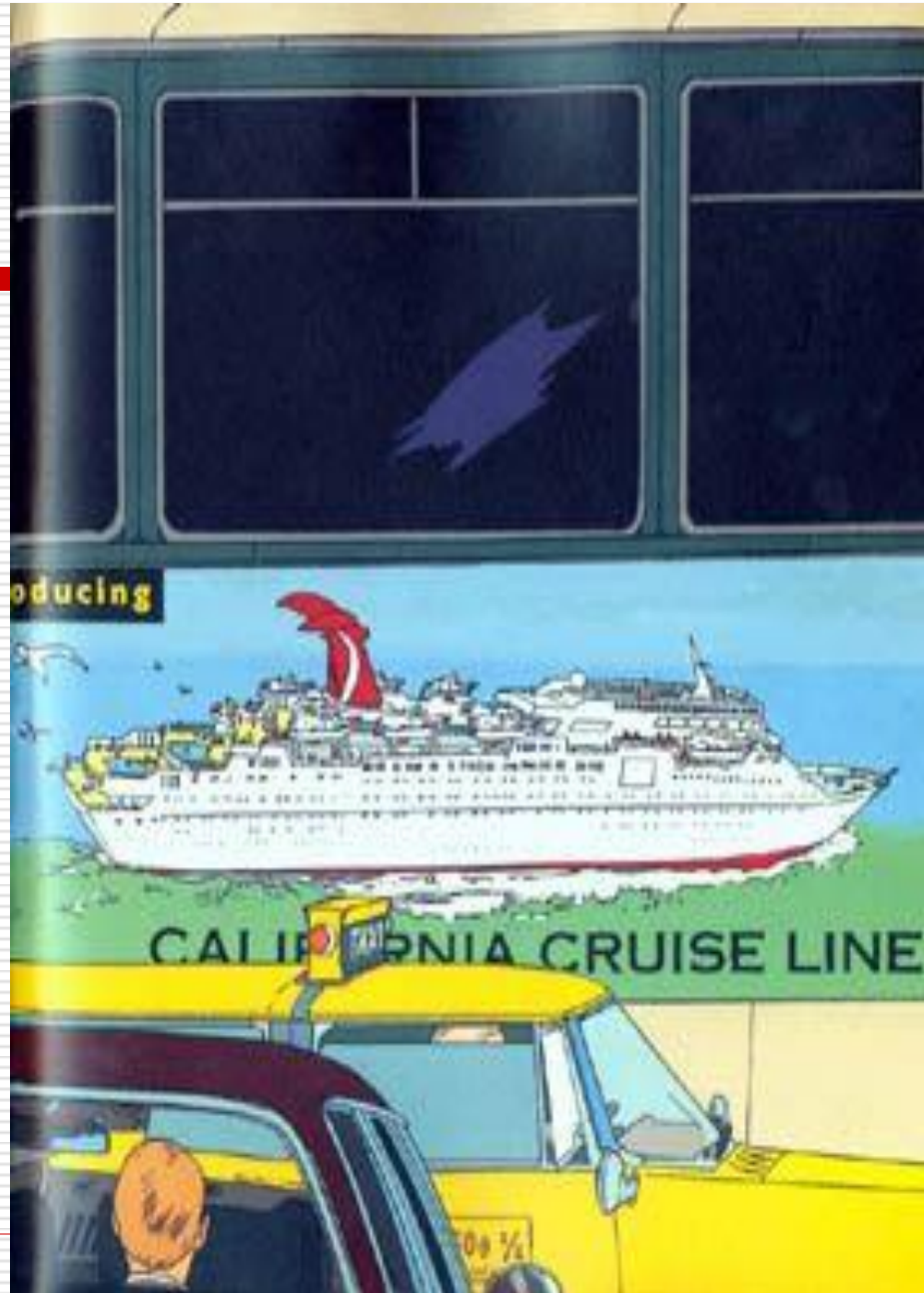














# Horizontalna tranzicija

---

- Traži suradnju među stručnjacima u istoj ustanovi pa sve do međusektorske suradnje
  - Najbolji model koji olakšava horizontalnu tranziciju je model “ključnog terapeuta” (key worker), a proces se zove keyworking
-



# Model "ključnog terapeuta"

---

- Definira se kao koordinacija skrbi u koju ulazi sve što unaprijeđuje koordinaciju usluga koju daje veći broj pružatelja istom djetetu i njegovim roditeljima/obitelji
  - U tom modelu djeluje onakva komunikacija (moć?) koja dovodi do kolektivnog osnaživanja
-

# Ključni terapeut

---

- “Vodeći stručnjak” koji nosi (a) odgovornost stručne podrške djetetu i obitelji i (b) ujedno je poveznica djeteta i obitelji s drugim uslugama
  - Stručnjaci koji obavljaju ovu ulogu mogu biti iz različitih sustava/ustanova , ovisno o potrebama obitelji
-

# Zadaci ključnog terapeuta - informiranje

---

- Provjerava ima li obitelj sve potrebne informacije o djetetovom stanju
  - Provjerava da li obitelj razumije kako "sistem" funkcionira i imaju li sve potrebne informacije o uslugama
  - Pomaže obiteljima koje trebaju pomoć u pronalaženju informacija i njihovom razumijevanju
  - Pomaže roditeljima da razumiju kako se djetetova razvojna obilježja mijenjaju
-

# Zadaci ključnog terapeuta - komunikacija

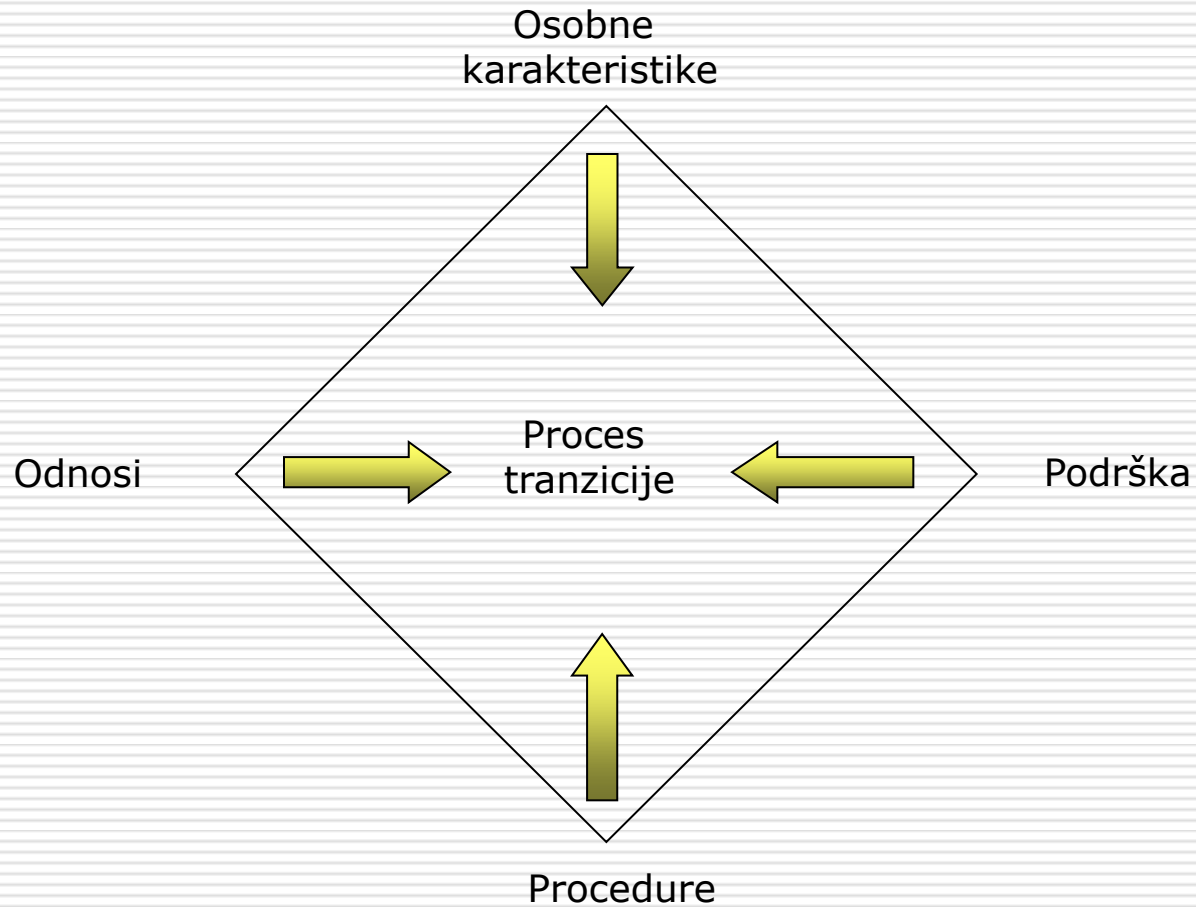
---

- Potpora je u komunikaciji između različitih pružatelja usluga iz različitih sustava koji rade s konkretnom obitelji (razgrađuje nepovjerenje)
  - Brine da svi pružatelji usluga imaju najsvježije informacije o djetetovom razvoju i svim nedavnim događajima koji su utjecali na život obitelji
-

# Zadaci ključnog terapeuta - koordinacija

---

- Koordinira termine između različitih pružatelja usluga i obitelji; veliki broj kontakata postaje preopterećenje za obitelj
    - Koordinira utvrđivanje potreba
    - Ubrzava upućivanje na novu uslugu tako da uspostavlja prvi kontakt
    - Povezuje usluge procjene i podrške tako da pomaže u uspostavljanju rasprave i odabiru prioriteta za podršku
-



Slika 1. Komponente procesa tranzicije

# Osobna obilježja

---

- Djetetova obilježja i iskustva
    - Razvojni stupanj
    - Ponašanje , “zrelost” za prijelaz
    - Briga o sebi, vještine komunikacije
  - Obiteljska obilježja i iskustva
    - Iskustvo diskriminacije otežava
  - Stručnjaci, njihova obilježja i iskustva
    - Njihove su procjene često različite od roditeljskih, stvaranje partnerstva
-

# Odnosi

---

- Učinkovitost tranzicije ovisi o suradničkim odnosima te komunikaciji između pružatelja usluga i obitelji
    - Stručnjaci znaju kako podržati djetetovo učenje i to prenose roditeljima
    - Tranzicija je učinkovitija ako su komunikacija i suradnja kulturalno osjetljive prema roditeljima te između pružatelja usluga u obje institucije
-



# Proceduralna pitanja

---

- ❑ Mnoge zemlje imaju politiku tranzicije upisanu u akte o djeci s teškoćama i tranzicijski planovi su propisani
  - ❑ Pružatelji usluga dužni su uspostaviti koordinaciju koja podržava verikalnu tranziciju djece
  - ❑ Propisani su načini međusektorske suradnje kao i poveznice unutar jednog sustava
-

# Podrška

---

- Stupanj potrebne podrške može jako varirati od osobe do osobe u sličnoj situaciji, kao i kod iste osobe u različitim situacijama
- Podrška se pruža na različite načine:
  - Stručnjaci posebno pripremaju dijete (npr. uče ga nekim važnim vještinama) i obitelj (npr. upoznavaju ih s pravilima)
  - Pomažu uspostavljanje kontakata s novom sredinom, potiču stvaranje neformalne podrške

# Zadatak za raspravu

---

- Što znate o slovenskim zakonima/pravilnicima koji reguliraju pitanje tranzicije?
-

# Što čini tranziciju uspješnom?

---

## □ Priprema djeteta

- “vještine preživljavanja” – npr. od koga i kako tražiti pomoć
  - Umjesto vježbanja akademskih vještina (čitanje, pisanje, motorika) učinkovitije je razvijati generičke funkcionalne vještine – ono što povećava neovisnost i sposobnosti suradnje s vršnjacima (npr. dovršiti zadatak, igrati se kooperativno, slijediti druge i sl.)
-

# Što čini tranziciju uspješnom?

---

## □ Pripremite obitelj

- Roditelji ne poznaju pravila u novom okruženju svog djeteta
  - Strahuju pred pitanjem kako će se dijete snaći
  - Ne poznaju ljude, način njihove organizacije i komunikacijske običaje
  - Vi poznajete jake i slabe strane obitelji, možete anticipirati probleme, a onda ih i prevenirati
-

# Što čini tranziciju uspješnom?

---

- Obavite potreban trening novog osoblja i budite im podrška
    - Dajte im sve potrebne informacije o djetetovim obilježjima kao i korisne strategije
    - Upoznajte ih i s onim što brine roditelje da bi im nova usluga mogla biti podržavajuća
  - Pripremite djecu u skupini/razredu za prihvatanje novog djeteta
-

Iz priručnika "Razvoj inkluzivne prakse u dječjim vrtićima-podrška uključivanju djece s teškoćama u razvoju u redovne vrtiće u Hrvatskoj" (2015)



Slika 2. Zadatak- Na daščicama s čavličima napraviti zvijezdu od gumica



Slika 3. Zadatak- Štipaljke zakvačiti za poklopac kutije

# Iz priručnika "Razvoj inkluzivne prakse u dječjim vrtićima-podrška uključivanju djece s teškoćama u razvoju u redovne vrtiće u Hrvatskoj" (2015)

---



Slika 4. Zadatak - Odljepljivati naljepnice s podloška te zalijepiti na zadana mjesta



Slika 5. Zadatak- Nizati perlice na špagu

---



Iz priručnika "Razvoj inkluzivne prakse u dječjim vrtićima-podrška uključivanju djece s teškoćama u razvoju u redovne vrtiće u Hrvatskoj" (2015)

---



Slika 6. Zadatak- Iz novčanika izvaditi točno određeni broj novčića/žetona



Slika 7. Zadatak- Rezati škarama po zadanoj crti ili uzorku

---

Iz priručnika “Razvoj inkluzivne prakse u dječjim vrtićima-podrška uključivanju djece s teškoćama u razvoju u redovne vrtiće u Hrvatskoj” (2015)

---



Slika 8. Prikaz djece u igri s maskama za spavanje

---

# Kako pomoći roditeljima u periodima tranzicije

---

- ❑ Dosljedno i pouzdano pružajte informacije
  - ❑ Anticipirajte tjeskobu i razgovarajte o njihovim brigama
  - ❑ Protumačite im nepoznate termine
  - ❑ Budite dostupni, budite s njima na važnim sastancima
  - ❑ Budite jasni, baratajte činjenicama i ne sudite
  - ❑ Pomozite im da izraze svoja pitanja i očekivanja – dajte ideje kako da to učine
  - ❑ Pomozite da novo okruženje unaprijed posjete i upoznaju
-